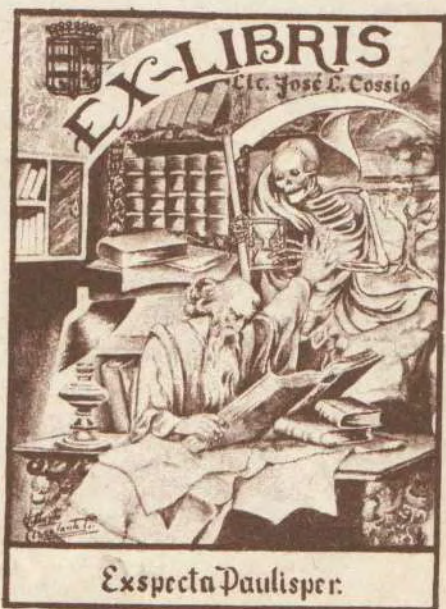

LHĪMAK'ALHKĀMA'

2

L H Ī M A K ' A L H K Ā M A '

2

Instituto Lingüístico de Verano
en cooperación con la
Dirección General de Asuntos Indígenas
de la
Secretaría de Educación Pública
México, D. F.

1.50501.8

1958

LA SEGUNDA CARTILLA EN TEPEHUA

Considerando que la forma de lograr un castellano más efectivo y racional es enseñando a leer y a escribir primero en la lengua materna, esta cartilla se ha elaborado con el fin de ayudar en la campaña contra el analfabetismo que existe entre las personas que hablan Tepehua. Se espera que por medio de saber leer su propio idioma se acelera el aprendizaje del español.

tū jā vī ca' na mī

cu ma na ti' ā vū

ji i mu va na' ca

ta vu' jū cu' mi ni'

u ma ja tī vī cū

nu' cā vā a' tū jī

va' ī nu ti' ja ja'

Nā alin jū cucuta

jū vā lācātī.

Cāna' īni' jū cucuta

jū Mānavī.

Ca'alina' jū jāca.

Cāna' jū Āna īni'

jū jāca.

Alin jū jāca

jū vā lācātī.

can cān cun

cā cān ca can cān cun

lin lan can ca' cun can

cun lun cu' ma ca ja

can ja' līn cun nā vī

tū cū cun ca' can lā

¿Jā can jū cucuta,

jī Mānavī?

Nā can.

¿Jā ca'alina' nī

camina' jū Ana?

Cā ca'alina'.

Jū Mānavī, ¿jā

cāna' lacājācān?

Cāna' jū Mānavī

lacājācān.

Cāna' jū Mānavī

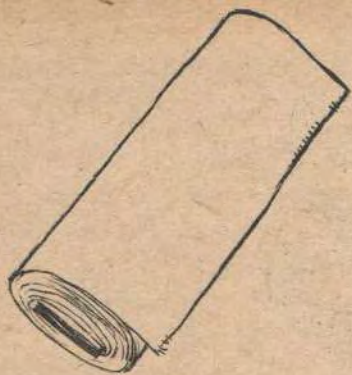
lacājācān īni' jū jāca.

Nā can jū jāca.

Cā nā alin jū jāca

lacājācān.

Nā alin jū vā lācātī.

mānta

min man mun

mīn mān mūn

mun man mān min mū can

mī mīn cun can li lun

mūn man min līn ca cu'

vā ju' lan tu' tī na

mā nā mān na' ja jī

min cān lun ta' vū mun

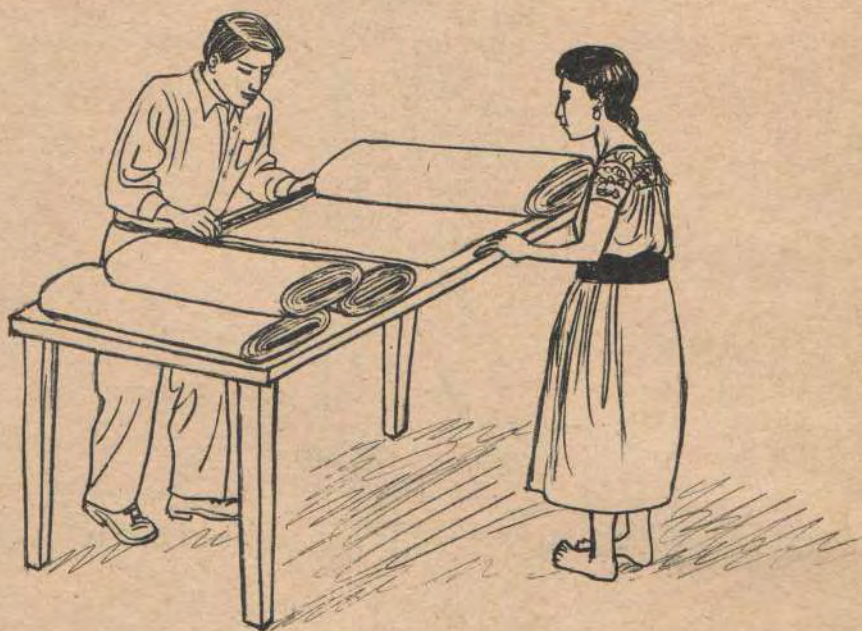
¿Jā cāna' jū mīncucū,

jī Mānavī?

Cāna' īni' jū jāca.

Cāna' īni' jū cucuta.

Nā alin jū lū lacājācān.

Cāna' jū Āna Īni'

jū mānta.

īJā alin jū mānta

lāmīncucū, jī Mānavī?

Nā alin jū lacNīla.

jun

jūn

jan

jun

jan jun jūn jun jan jūn

jun jū ja' jan can cu'

cun jūn lin min jan jā

ji' mi' mīn lān lū ta

jan tū jun tā vī jū

can na' lun mun jun cun

¿Jā alin jū lū juntā

cāna' jū Mānavī?

Nā alin jū lū jū lācātī

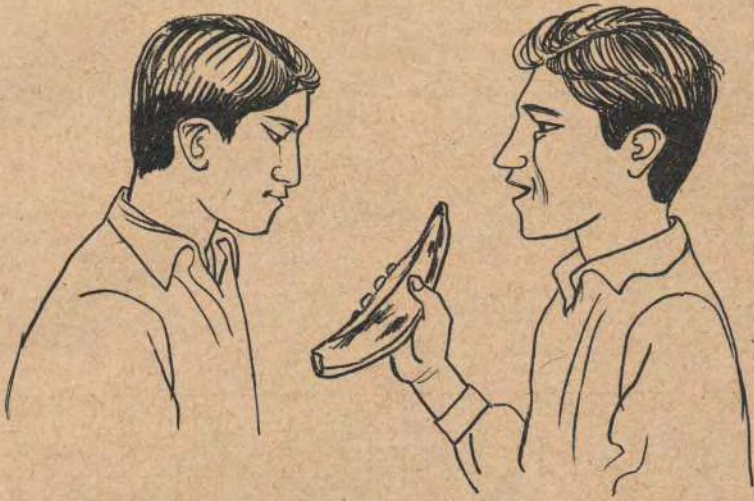
juntā cāna' jū Mānavī.

¿Jā alin jū cucuta juntā

cāna' jū mīncucū?

Jantū, vā lācātī alin

jū cucuta.

Jū jāca ĩjā

mī'anu', jī Mānavī?

Jantū, junī jū Mānavī.

ĩJā mī'anu' jū cucuta?

A'a, junī jū Mānavī.

xālū

xa xā xi xī xu xū

xī xu xā xa xū xu

xa xī xi xu xa xā

xu tī lā cū vu xī

xantī

xan xin xun

xān xīn xūn

xin xan xūn xān xūn xīn

xun xan xā xīn xun xi

xā jan līn xan cun tu'

Jū jāca ¿jā

mī'anu', jī Mānavī?

Jantū, junī jū Mānavī.

¿Jā mī'anu' jū cucuta?

A'a, junī jū Mānavī.

xālū

xa xā xi xī xu xū

xī xu xā xa xū xu

xa xī xi xu xa xā

xu tī lā cū vu xī

xantī

xan xin xun

xān xīn xūn

xin xan xūn xān xūn xīn

xun xan xā xīn xun xi

xā jan līn xan cun tu'

¿Jā alin jū xantī juntā

cāna' jū Mānavī?

Jantū, mati' jū xantī jū

vā lācātī.

Vā alin jū cucuta juntā

cāna' jū Mānavī.

¿Jā mī'anū' jū xantī?

jī Mānavī.

Jantū, junī jū Mānavī.

ǃJā alin jū xālū juntā

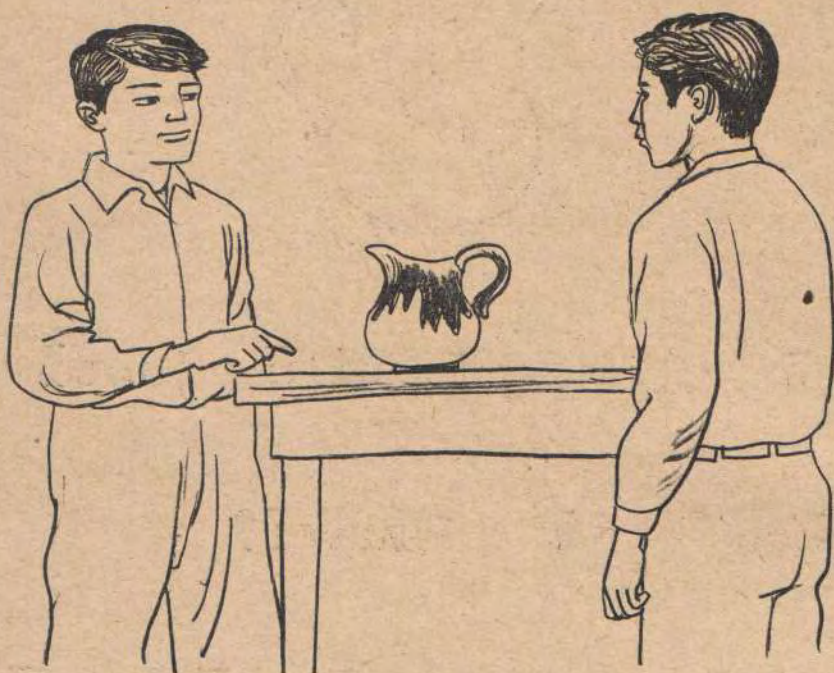
cāna' jū Mānavī?

Jantū, mati' jū xālū jū

lācātī.

Nā alin jū xantī.

Nā alin jū cucuta.

¿Jā jantū mī'anū' jū

xālū, jī Mānavī?

Jantū, junī jū Mānavī.

ixmaca'

ix

ax

ux

ux

ix

ax

ix

ax

ax

ix

ux

ix

ux

ax

xa

ax

xa

xi

xu

ix

ux

cux

cax

cux

cux

cax

cax

cux

ax

cax

ix

cux

cax

ca

xi

xa

xu

ux

cux

xi

ix

cux

Anī mā jū cux.

¿Jā ixcux jū Mānavī?

Cā ixcux jū Mānavī.

Nā alin ixcux jū Mānavī.

Cāna' lā'ixcuxtu jū Mānavī.

Alin jū xantī lā'ixcuxtu
jū Mānavī.

Alin jū lū lā'ixcuxtū
jū Mānavī.

Mati' jū xālū juntā
cāna' jū Mānavī.

Jū Mānavī junī jū ixcucū

nī cāna' īni' jū cux.

Avī'an, junī jū ixcucū

ic in

ic in ic ix in ni

ic ix xi mi ja cu

ni in ix ic xi in

am an anch

an in am an na ic

na ma am xi ix am

in an ni na am anch

Jū Mānavī cāna' lā'ixcuxtū.

Nājunch jū Mānavī, ictī'anch

īni' jū cux.

Jū Tilix cāna' īni' ixcux.

Nā alin jū cux jū anch.

Nājunch jū Mānavī,

ictī'anch jū lacācuxtū.

Ictī'anch īni' ixcux

jū Tilix.

Nā alin jū cux jū anch.

chachāla

chā	chū	chī
cha	chi	chu'

chi	cha	chā	chu	chī	chū
cā	ca'	cha	lā	jī	chī
chu	va	mā	tī	cu'	am
cha	ix	ja'	nī	in	chu'
xa	chi	lū	chū	ni'	anch
chā	xū	chī	tu'	lan	min

Alin jū chachāla juntā

cāna' jū Tilix.

Chātach jū chachāla.

Vāchu' chātach jū cucuta.

Alin jū jāca

jū anch lacācuxtū.

Cāna' jū Chuchū lacācuxtū.

Alin jū ixjāca jū Chuchū

jū lā'ixcuxtū.

Cāna' īni' jū chachāla

vāchu'.

Nā chivīnin jū Mānavī.

Junīch jū Tilix, inchīch

īni' jū mīncux.

Jantū, nājunch jū Tilix.

pa pā pi pī pu pū

pāpītu'

pu pi pū pa pā pī

pā pī jū lī pa tū

pi ma vū jī pu ca

nā pu xa ix pa pi

ni im tī pū la in

ix pa pī jū xū tā

Vāchu' amputun lacācuxtū

jū Pītalū'.

Cāna' īni' jū jāca.

Nā chavānī jū Pītalū'.

Nā uputun jū jāca jū Pītalū'

Vāchu' nā uputun jū chachāla

jū Āna.

Ta'amputun lā'ixcuxtū

jū Mānavī.

Ta'amputun īnīn jū jāca.

Vāchu' ta'amputun īnīn

ixcuxī'an.

sa s̄a si s̄i su s̄u

sacan

s̄u si sa su s̄a s̄i

sa s̄i s̄a xi s̄i x̄a

ju s̄u p̄i ta s̄a l̄u

si ma cu ca sa x̄u

t̄u ni la in s̄i xu

na ix s̄u pu an v̄a

Jū Mānavī īputun vāchu'

jū misīs lā'ixcuxtū.

Jū Tilix jantū uputun

jū misīs nī vā sūn,

nī vā acamin.

Alin issacan jū Āna.

Vāchu' alin issacan

jū ixnatī.

Jū Āna nā uputun

jū misīs.

Jantū sūn jū misīs,

nājunch jū Āna.

ask'ata

ās

as

ac

ac

as

ās

as

ac

ās

ac

ic

sā

as

ac

ax

xu

sū

ās

ic

as

ux

lac

sac

mac

pac

xac

chac

mac

pac

xac

pac

lac

sac

xac

sac

mac

lac

pac

chac

xan

lan

sac

min

mac

lin

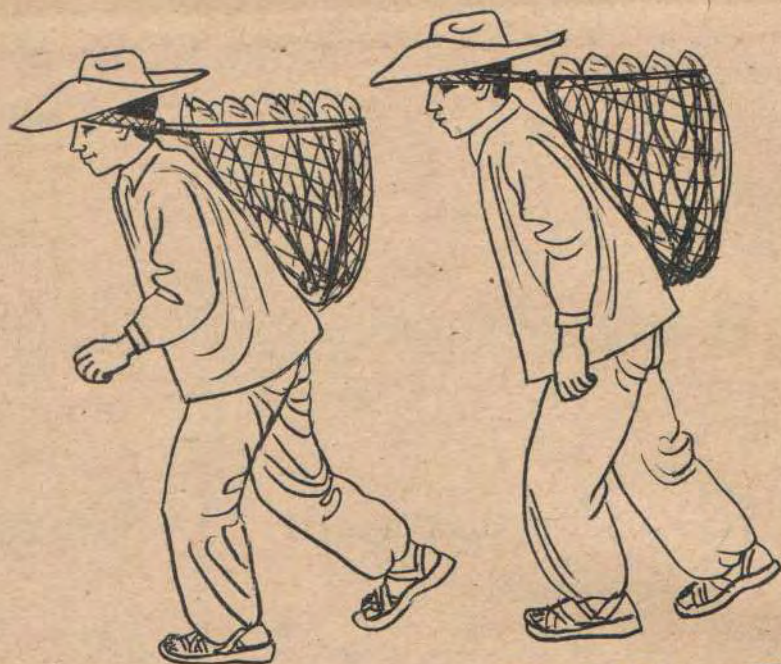
Jū Mānavī sacmī jū Tilix

nī vāchu' amputun lacācuxtū.

Jantū, nājunch jū Tilix,

ac 'asānana'.

Pūlacnī acc 'asānana'.

Nā lactachāpūnīn jū Mānavī,
Tilix, Pītalū'.

Nā ta'īputun jū cux.

Nī cachina' jū Āna cāna'
una' jū puput.

Nā uputun jū puput jū Āna.

Nā mimputun jū Āna.

īTāsvānanch jū camina'

jū Āna?

Mā lācāsāvat camina'.

Nī cachina' jū Āna

ca'asānana' jū Tilix.

A continuación se da la lista de las palabras del Tepehua que se enseñan en esta cartilla, las páginas donde se encuentran la primera vez, y los significados en español de las palabras.

a'a	11	si
acamin	32	huele
acc'asānana'	35	tocaré
amputun	29	quiere irse
anch	22	allí
anī	18	aquí
avī'an	20	bueno
ca'asānana'	37	tocará
cachina'	36	llegará
can	4	sabroso
cu'	38	quien sabe
cux	18	maíz
chachāla	25	chachala
chavānī	29	tiene hambre
chātach	25	está cosido
chivīnin	27	hablando
Chuchū	26	Chuchu
ictī'anch	22	voy a ir
inchīch	27	vete
issacan	33	su nixtomal
ixcucū	20	su tío
ixcux	18	su maíz
ixcuxī'an	30	el maíz de ellos
ixjāca	26	su plátano
ixnatī	33	su madre
ixtūmīn	38	su dinero
Inīn	30	van a traerlo
iputun	32	quieren ir a traerlo
jantū	10	no
junī	11	le dijo
juntā	10	adonde
lacācuxtū	23	en la milpa
lacājācān	4	en el platanál

lacNila	8
lactachāpūnīn	36
lācāsāvat	37
lā'ixcuxtū	19
lāmīncucū	8
matī'	13
matīch	39
mānta	8
mīmpūtun	37
mīntūmīn	39
misīs	32
mī'anu'	11
mīncucū	7
mīncux	27
nājunch	22
Pītalū'	29
pero	38
puput	36
pūlacnī	35
sacmī	35
sūn	32
ta'amputun	30
ta'īputun	36
tāschunchach	38
tāsvānanch	37
Tīlix	22
una'	36
uputun	29
vāchu'	25
xantī	13
xālū	15

en la casa de Nila
están fuertes
en el sabado
en su milpa
en la casa de tu tío
no hay
no hay
manta
quiere venirse
tu dinero
papalo (quelite)
tuyo
tu tío
tu maiz
dijo
Pedro
pero
cachasa
adentro
pregunta
amargosa
ellos quieren irse
ellos quieren ir a
cuanto traerlos
cuando
Andrés
comiendo
quiere comerlo
también
flor
jarro